

Barraca de la Vinya del Masnou

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Sector Les Cases
Alçada: 410

Coordenades:

Latitud: 41.63586
Longitud: 1.92263
UTM Est (X): 410267
UTM Nord (Y): 4609908

Classificació

Número de fitxa 08179 - 140
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Any 1950
Autoria de l'element: Tonet de Cal Masferrer i Pere Vaquer
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Cal reforçar les dues llindes ja que podrien provocar un enderroc important de l'estructura.
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A005000190000OS
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 26/01/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada a la propietat de Les Cases. Un cop s'han deixat enrere les Fonts de Rellinars, a l'alçada de La Presa, cal agafar el trencall que puja seguint la línia elèctrica, perfectament senyalitzada com el sender local SL-55, que passa pel costat de la barraca dita de les Fonts i resseguir el camí fins arribar en un replà.

Es tracta d'una barraca de planta circular (2,10 m de diàmetre interior) adossada al marge, que s'aprofita com a tancament posterior de la barraca. Està feta de pedra irregular sense desbastar. La porta d'entrada, orientada al sud, té els brancals rectes (1,15 m d'alçada per 0,60 m d'amplada) i doble llinda plana, ambdues esquerdades. Un rètol de fusta, collat a l'exterior, avui esborrat, portava el nom de la barraca.

Els murs tenen un gruix de 0,55 metres aproximadament. La coberta és de falsa cúpula amb llosa de tancament i caramull piramidal. Conserva el voladís (mesura des del terra 2,15 metres) que impedeix les filtracions d'aigua i el recobriment exterior de pedruscall amb restes de vegetació herbàcia i molses que retenen la terra en superfície i n'impedeixen l'erosió. A l'interior destaca un banc retallat (2,10 m de llargària per 0,50 m d'amplada i 0,12 m d'alçada) fortament erosionat per les filtracions d'aigua que va d'un extrem a l'altre del marge i una pedra de superfície plana posada al mig. L'alçada des del centre de l'habitable fins al sostre és de 2,40 metres. Té dues espitlleres, orientades una a l'est i l'altra a l'oest.

Observacions:

Barraca construïda pel Tonet de Cal Masferrer i el Pere Vaquer.

Consta inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 7004.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

AMICS de RELLINARS. Ruta del Racó de les fonts; dins <http://www.rellinars.cat/turisme/rutes/ruta-del-raco-de-les-fonts.html> [consulta realitzada el 28 de gener de 2019].

MORENO, Maria Dolors i PERARNAU, Claudi (2002). Un projecte de restauració: les barraques de vinya de Rellinars; dins V^a Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Monografies, 35. Diputació de Barcelona: Barcelona, pp. 205 - 208. Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

<http://trailsantllorenc.blogspot.com/2012/10/la-segona-vida-de-les-barr...>

